

Bon dia i gràcies per donar-me l'oportunitat de participar en aquesta comissió per a donar la meua opinió sobre l'esborrany de llei integral contra la violència de gènere.

La meua experiència com a responsable de l'àrea de la Dona d'Intersindical Valenciana, formada per diferents sindicats de sectors públics i privats, així com l'estret contacte amb associacions de dones i amb dones en situació de violència masclista, m'han fet valorar tant les carències legislatives, com de recursos i ajudes a aquestes dones que en molts casos es veuen sense treball, sense habitatge o amb deutes que no poden pagar. Totes amb un drama personal. Per això donaré la meua opinió al respecte de més temes que excedeixen l'àmbit laboral.

És important recordar que són víctimes aquelles dones assassinades, però també aquelles que pateixen maltractaments físics i psíquics o que han quedat mutilades i amb greus lesions. Que són moltes les que han donat eixe primer pas que és denunciar i ara es troben a soles, que no saben com podran eixir endavant elles i les seues criatures.

Aquest esborrany és important, perquè tot el que siguen mesures per tal de desenvolupar i aplicar tot allò que la *Ley Integral 1/2004* estableix com a competència de les autonomies, no sols és desitjable, sinó urgent i necessari.

Des d'Intersindical hem denunciat la falta d'equitat territorial en l'aplicació de la *Ley integral 1/2004* en les diferents autonomies de l'estat i reiterat la necessitat d'una acció conjunta des del govern de l'estat i les autonomies per a eradicar la violència masclista. Som conscients que només amb una lluita des de tots els fronts podrem acabar amb aquesta xacra social que és incompatible amb el model de societat igualitària que demanem.

Una vegada fetes aquestes consideracions, entraré a parlar de l'esborrany de la llei del qual en primer lloc canviaria el **llenguatge emprat en tot el text**, per tal de fer-lo inclusiu de les dones.

Començant pel **preàmbul** de la llei i com ja han dit en aquesta comissió Margarita Soler, Concha Gisbert o Ofelia Vila, trobem a faltar la relació de legislació nacional (Ley Orgánica 3/2007, de Igualdad efectiva entre mujeres y hombres), autonòmica (art. 8.1 Estatut d'autonomia i Llei 9/2003, d'igualtat entre dones i homes) i internacional: Convenció de 1979, declaracions de l'ONU de 1993, Cimera de Beijing de 1995, resolució OMS de 1996, informe del Parlament europeu del 2004 que situen en antecedents sobre violència cap a les dones.

Respecte al **títol preliminar, arts 2 i 3. Concepte i manifestacions de la violència de gènere** han hagut intervencions en el sentit de remetre'ns al que estableix la *Ley integral 1/2004* en l'article 1, bé per la confusió que genera incloure altres formes dins del concepte de violència de gènere, bé per l'àmbit competencial o bé per la peculiaritat

d'aquesta violència patida per dones que mantenen una relació sentimental i dependent amb el maltractador. Així s'han manifestat Vicente Magro, Herminia Rangel, Rosa Guiralt, Alicia Baixauli, Maria Luisa Moltó, Margarita Soler o Ofelia Vila.

En Intersindical entenem que existeixen moltes formes de violència cap a les dones. Així ho vaig expressar en la subcomissió del Congrés per a l'estudi de la *Ley Integral*, on vaig comparèixer en setembre de l'any passat. I volem que es recorde a les dones prostituïdes, víctimes de les xarxes, perquè és una de les violències masclistes més brutals. Però precisament per això, sabem que aquest tema -que excedeix l'àmbit autonòmic- requereix una atenció i tractament especial, com el *Plan Contra la Trata* del govern de l'Estat ha volgut donar.

Com també estem d'acord que l'assetjament sexual i per raó de sexe és violència cap a les dones: així ho estableix la *Ley Orgánica 3/2007, de Igualdad efectiva entre mujeres y hombres*, on marca també les directrius per a sancionar-lo. Com també la *Ley 35/1995* arreplega els delictes contra la llibertat sexual.

Però és que a més, en aquesta autonomia els recursos assistencials existents per a dones en situació de violència masclista són clarament insuficients. Per això no podem imaginar-nos que s'hagen de dividir amb dones en situació de prostitució, amb aquelles que hagen patit violència sexual o les que han patit mutilació genital.

Per tot això, estant d'acord en reconèixer les diferents violències cap a les dones, no és en l'àmbit autonòmic on ha d'ampliar-se el concepte, sinó en l'estatal.

A més de la competència estatal sobre els jutgats, per la qual cosa l'autonomia no podria assignar als de violència casos d'assetjament sexual o de tràfic de dones, quant a les Inspeccions de Treball la comunitat autònoma només te transferides competències en temes de gestió de personal, quedant per tant fóra del seu àmbit l'emissió dels informes sobre violència de gènere. Com tampoc podem oblidar que l'atestat policial no es pot considerar com a prova.

Deixem doncs les competències estatals que la *Ley integral 1/2004* estableix i -tal com ens deia Concha Gisbert- centrem-nos en els que són de competència autonòmica: tot el relatiu a mesures de sensibilització, prevenció, detecció i protecció en els àmbits d'educació, sanitat, formació de professionals i atenció integral des dels serveis socials.

Quant al **Títol I, drets de les dones víctimes de violència**, en l'article 18) , falta relacionar el que la *Ley Integral* estableix com a drets de les dones en situació de maltractaments: reducció o reordenació del temps de treball, mobilitat geogràfica, canvi i reserva de lloc, drets respecte a seguretat social, programa específic d'ocupació, treballadores autònomes, etc.

El dret al treball és indispensable per tal que les dones puguin tenir independència econòmica. Necessitem saber com es va a garantir a les dones en situació de maltractament formació i ajuda per a la seua reinserció laboral.

Segons la EPA, en l'autonomia valenciana en el segon trimestre d'enguany hi ha 1.079.500 homes ocupats front a 843.400 dones. D'altra banda, els llocs de treball de nova creació han estat coberts per homes (94.000 nous ocupats) i tanmateix s'han destruït 11.300 llocs de treball ocupats per dones.

La taxa d'atur masculina en aquesta comunitat és del 23,92% (la mitjana de l'estat del 19,72%) i la femenina del 23,72%, també superior a la mitjana de la resta d'autonomies (20,56%).

Amb aquestes dades, només vull que reflexionen sobre la dificultat que tenim les dones d'accedir al món laboral. I pensen que les dones que estan en situació de maltractaments, ho tenen molt més difícil.

És un deure inexcusable de les administracions la inserció laboral d'aquestes dones.

Respecte al **Capítol II, reconeixement de drets en situacions especials, articles 21 i 22**, es parla dels drets de les dones immigrants i de les dones amb discapacitat (terme que jo recomane canviar per el de diversitat funcional o mental). Però s'obliden d'altres col·lectius de dones que també pateixen una doble discriminació i ho tenen pitjor a l'hora de denunciar o accedir als recursos destinats a les dones en situació de maltractaments. Estem parlant de les dones amb addiccions (alcohol, drogues).

En aquesta autonomia dones amb addiccions en situació de maltractaments han estat rebutjades en cases d'acollida per la seua condició de dona en situació d'exclusió social. Recordem la queixa d'ofici de la sindicatura de Greuges al Govern Valencià per la mort d'una dona en Alacant a causa de haver-li negat la permanència en la casa d'acollida i veure's obligada (estant sense família ni recursos) a tornar amb la seua parella, que al poc de temps la va assassinar.

Parlaré ara del **Títol II, Mesures de la Generalitat per a fer front a la violència de gènere**, de la prevenció, que estime és imprescindible.

La violència cap a les dones té una triple dimensió: individu, societat i cultura. Si -malgrat reconèixer la seua importància- centrem la nostra actuació en protegir a les víctimes i perseguir als agressors, dins d'uns anys continuarem parlant de mortes, d'agressions, etc. Hem de parlar de prevenció, sensibilitzant i educant al conjunt de la societat.

Fa falta un canvi radical en la societat, hi ha que crear un model basat en el respecte a la diversitat, una educació en igualtat des de l'escola.

Respecte a la **secció A, Mesures en l'àmbit educatiu**, recorde que en aquesta autonomia -excepte en la universitat de València- a penes s'ha desenvolupat tot el que la *Ley Integral*, l'article 4, estableix.

En tota l'educació -des d'infantil a l'escola de persones adultes- s'hauria de contemplar de forma transversal educació en valors que incloga el respecte, assertivitat, educació per a la salut i afectiu sexual, comportament no sexista, ús d'un llenguatge no discriminatori, assumpció de rols socials, autonomia personal, resolució pacífica de conflictes i habilitats socials.

Però a més, per a educar a les nostres filles i fills necessitem que les persones que impartisquen educació tinguen els coneixements i formació necessaris. Al respecte, l'esborrany no contempla un aspecte tan bàsic com és la formació inicial i permanent del professorat, art. 7 de la *Ley Integral*. En el moment actual aquesta formació es refereix només respecte als continguts de violència escolar, no específica de violència de gènere. Tampoc hi ha un pla de formació del professorat quant a sensibilització de la discriminació per raó de sexe o coeducació.

L'actuació i protagonisme de la inspecció educativa, establert en la llei integral, queda molt reduït en l'esborrany, quan hauria de ser la garant del compliment i aplicació de tot el que es disposa en el capítol dedicat a la prevenció i l'educació.

Quant al Consell Escolar Valencià, la Ley Integral estableix que hi ha d'haver representació de l'Institut de la Dona i les organitzacions que defensen els interessos de les Dones, la qual cosa no s'inclou en l'esborrany.

Per últim, respecte a l'article 27 de l'esborrany, crec que la **violència en les aules** -malgrat ser molt important- tampoc es pot considerar com violència de gènere. Per tant, d'acord també en el que ja ha dit Margarita Soler, en tot cas s'haurien d'establir currículums específics per a aquesta violència, que requereix intervencions i protocols diferents.

Respecte al que s'estableix en la **secció B, Mesures de prevenció en l'àmbit sanitari**, caldria afegir com a punt previ la declaració de que la violència de gènere és un problema greu de salut de les dones, marcant així aquesta premissa totes les actuacions sanitàries al respecte.

Tot el personal que treballa en sanitat, tant en atenció primària, serveis d'urgències i centres de salut mental, necessita una formació especialitzada per tal de poder detectar, ajudar, assistir a les dones que estiguen en situació de maltractaments.

Perquè moltes d'elles es queixen de la poca sensibilitat o formació que tenen les persones professionals que les han atès. Sabem que en ocasions l'atenció que es dona es correspon amb el grau de compromís personal que es tinga amb aquest tema.

Per tant, cal una formació especialitzada, continuada i obligatòria per a tot el personal tant el mèdic, psicòleg, assistent social i personal d'administració que estiga d'atenció al públic.

Tampoc podem oblidar allò que estableix l'article 3 de la Ley Integral: *per part de l'administració educativa s'haurà de garantir que en els currículums de les llicenciatures i diplomatures i en els programes d'especialització de les professions socio-sanitàries s'incorporen continguts dirigits a la capacitat per a la prevenció, detecció precoç, intervenció i recolzament a les dones en situació de violència de gènere*.

Per últim, destacaria la importància dels protocols d'actuació entre l'administració sanitària i justícia, forces de seguretat i assistència social...

En la **secció C, Mesures de prevenció de conductes violentes, art. 33, programes de reeducació a homes amb problemes de control de violència sobre la dona**, l'article hauria de suprimir-se. Si parlem de rehabilitació, hauríem d'afegir que estiguen sotmesos a un procés penal. El que no te sentit és -en paraules de Rosa Guiralt- pagar-les la teràpia. A més, hem parlat de la necessitat d'educar a la societat en igualtat, el camí va per ahí. No estem d'acord en destinar els pressupostos als programes de reeducació d'aquest tipus. Val més que es dediquen a l'atenció directa a les dones, que falta fa.

Sobre el que disposa la **secció D, Mesures de prevenció en l'àmbit d'inserció socio-laboral**, la inserció o reinserció al món laboral és imprescindible en aquestes dones per tal de poder iniciar una vida lliure de violència. Per això, totes les iniciatives que les

administracions facen al respecte són necessàries. En l'article 34, ajudes i subvencions en l'àmbit laboral crec que és important fer un seguiment posterior a les empreses que hagen rebut ajudes o subvencions, comprovant que efectivament han contractat a dones en situació de maltractaments, tipus de contracte, etc.

En la negociació col·lectiva hauria de ser un punt prioritari l'adopció de mesures per a la reinserció laboral i la garantia de tots els drets laborals que estableix la Ley Integral.

El capítol II de l'esborrany tracta de les mesures de sensibilització. Pense que els programes d'intervenció orientats a la prevenció han d'operar en tots els nivells de la societat: institucions, mitjans de comunicació, família, religions...

Els canvis de mentalitat d'aquesta societat patriarcal no podran realitzar-se sense un recolzament i reforç constant per part de les administracions públiques. Més enllà de les campanyes dirigides a la violència cap a les dones, que no tenen continuïtat, fan falta campanyes que eduquen al conjunt de la societat sobre l'igualtat de dones i homes, que ensenyen la contribució de les dones en la cultura, les arts, les ciències, la política, etc. Campanyes que acaben amb la imatge de les dones com a encarregades del treball domèstic i la cura, com a objectes sexuals.

La base de la violència cap a les dones és la desigualtat, hem de tindre molt clar que mentre no aconseguim igualtat real i efectiva en tots els àmbits no acabarem amb la violència. Per tant, cal educar, sensibilitzar. Estan molt bé les campanyes puntuals que amb motiu del 25 de novembre es fan, tant per part de les administracions públiques, com per la iniciativa privada d'entitats, centres docents, associacions de dones o agents socials. Però aquestes són puntuals i no tenen una continuïtat en el temps. Després del 25 de novembre tornem a oblidar-nos.

Hi ha que donar la importància que cal a l'educació de la societat en prevenció de la violència masclista. Però hem d'anar més enllà: hem d'ensenyar a la societat que sense igualtat no acabarem amb la violència. Que es comença per coses xicotetes i es pot acabar en violència física. Cap agressió té justificació i hem de saber que invisibilitzant-nos, atorgar-nos només l'espai privat de la llar, pagant-nos salaris més baixos... estem sent agredides. Que el masclisme, mata.

Perquè quan sents a un jove que et diu que mai pegaria a la seua xica, però reconeix que és un masclista, que les tasques de casa les fa la seua xica, o que no li agrada que ella se'n vaja de festa sola... doncs, crec que està clar que alguna cosa no la fem bé.

Per tant, s'han de fer campanyes continues en el temps, sobre igualtat, sobre les formes de la violència cap a les dones. Conscienciar i sensibilitzar a la societat.

L'administració té l'obligació de fer que aquesta violència siga rebutjada pel conjunt de la societat. I pot fer-lo educant-la amb campanyes de sensibilització. Obligació de l'administració també és cuidar que els mitjans de comunicació no utilitzen una imatge discriminatòria o vexatòria de les dones.

Recorde també , com ho ha fer Margarita Soler, que hi ha que posar en marxa el Consell de l'audiovisual. Perquè cal una regulació i control dels continguts dels mitjans públics.

Quan parle de la importància de l'educació en igualtat em preguntem ¿i què passa amb les mares i els pares de les criatures? De quina cosa serveix que en l'escola s'ensenyi a xiquetes i xiquets si a casa la mare continua assumint les tasques domèstiques mentre el pare està veient futbol? Fa falta educar a la societat, també a aquestes famílies que no estan anant a escola i que passen molt de temps veient TV: eixe és un bon mitjà, aprofitem-lo.

El **capítol IV, ens parla de la formació i especialització d'agents implicats**, crec que és molt important. Una formació especialitzada i obligatòria per a totes les persones professionals que intervenen en el procés. Per a totes.

Com també ho és la coordinació, els protocols entre diferents administracions que agilitzen els processos, per això tal vegada hauria de desenvolupar-se més **l'article 45 del Capítol V, detecció de la violència de gènere i atenció a les víctimes de violència de gènere**.

No entraré en el **Capítol VI, mesures en l'àmbit jurídic**, ja que crec que ja han passat persones expertes en la matèria al costat de les quals -modestament- poc podria afegir.

Per últim, el **Títol III, xarxa assistencial per a les víctimes**, la relació dels recursos que fa són els ja existents, excepte el Centre de Recuperació integral.

Però la realitat és que disposem de 11 pisos tutelats i 8 cases d'acollida per a tota l'autonomia. Un total de 281 places per a les dones en situació de maltractaments i les seues criatures.

Respecte als centres 24 hores, són ú per província i el recentment creat en Dènia amb els fons del Ministeri d'Igualtat.

Fan falta recursos per a ampliar la xarxa de cases d'acollida, per a crear un Centre de Recuperació on les dones en situació de maltractaments puguen tenir tota la assistència integral que necessiten per a la seua recuperació, per a la seua reinserció social, laboral. On es senten protegides i les seues criatures puguen recuperar-se també... això és molt més que una casa d'acollida. Un centre com la Casa Malva, d'Astúries, referent en tot l'estat.

Aquesta llei integral de violència de gènere de l'autonomia valenciana és molt important. Però si no va acompanyada del recursos escaients per tal de desenvolupar tot el que s'estableix en ella, no servirà de res.

Us done les gràcies de nou per donar-me l'oportunitat de comparèixer en aquesta comissió i quede ara a la seua disposició per a les preguntes que vulguen fer-me.

Macu Gimeno.

Coordinadora
àrea de la Dona.